

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/93/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7619201233
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7619201233.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: M. H., nar. X.XX.XXXX, bytom M. XXX/XX, proti žalovaným: X/ P. Š. H., nar. XX.X.XXXX, bytom X. Š., X. XXX/X, X/ P. Š., rod. H., nar. X.X.XXXX, bytom M., M. XXX/XX, X/ G. N. H., nar. X.XX.XXXX, bytom W. - H., A. XXXX/X Y. X/ T. H., nar. XX.X.XXXX, bytom M. XXX, právne zastúpenej JUDr. Annou Kopčákovou, advokátkou, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Ivana Krasku 1, v konaní o určenie neplatnosti závetu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 10. marca 2020 sp. zn. 5C/5/2019

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 10.3.2020 č. k. 5C/5/2019-98.

Žalovaná v 4/ rade má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými v 1/, 2/ a 3/ rade stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 10.3.2020 č. k. 5C/5/2019-98 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovaným priznal proti žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude po právoplatnosti rozsudku rozhodnuté samostatným uznesením (výrok II.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal určenie neplatnosti závetu poručiťky S. O., rod. H., nar. XX.X.XXXX, zomrelej XX.X.XXXX, datovaného 25.3.2014. Žalobu odôvodnil tým, že je synovcom poručiťky, ktorá bola sestrou jeho nebohého otca M. H., nar. XX.X.XXXX. V dedičskom konaní, na pojednávaní konanom dňa 7.12.2018 na notárskom úrade mu bolo oznámené, že teta zanechala závet napísaný vlastnou rukou, v ktorom ho ako synovca vydedila zo všetkého majetku, ktorý zanechala. Šokovalo ho to, pretože v minulosti venoval tete dosť osobného času, pomáhal jej pri opravách a údržbe domu a staral sa aj o jej zdravotný stav. Uviedol, že v rodine majú spory, ktoré sa vedú aj na súde od roku 2011, preto je nepochybné, že ostatní dediči mali na jeho vydedení evidentný záujem. Žalobca si myslí, že závet nie je napísaný vlastnou rukou poručiťky a neobsahuje všetky zákonné náležitosti. Na zázve sú podpísaní neidentifikovateľní svedkovia, chýbajú ich trvalé pobyty aj rodné čísla. Žalobca sa domnieva, že závet je podvod, že bol napísaný dodatočne po tetinej smrti niekým iným. Žalobca sa tiež pýta akým právom ho teta vydedila, či na ňu nebol robený nátlak, či pri písaní závetu nebola pod vplyvom liekov a či tak mohla bezpečne rozoznať svoje konanie.

3. Právne vec posúdil podľa § 476 ods. 1, 2, § 476a, § 477 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a poukázal na to, že holografný závet, ako najčastejšia forma súkromného závetu je jednostranným

prejavom vôle poručiťa pri nakladaní so svojim majetkom pre prípad smrti. Ide o závet, ktorého celý obsah napísal poručiťa vlastnou rukou a na záver ho vlastnoručne podpísal a uviedol deň, mesiac a rok keď ho podpísal. Poručiťa tiež musí v závete určiť dedičov, teda osobu alebo osoby (fyzické či právnické), ktorým má smrťou poručiťa pripadnúť jeho majetok.

4. Žalobca ako dotknutý dedič po poručiťke namietal, že závet nebol napísaný vlastnou rukou poručiťky, že poručiťka nebola po psychickej stránke spôsobilá tento úkon urobiť a tiež namietal nesplnenie obsahových náležitostí závetu.

5. Po posúdení platnosti závetu v zmysle vyššie uvedeného súd zistil, že závet poručiťky zo dňa 25.3.2014 má všetky zákonom požadované náležitosti. Podľa súdu prvej inštancie žalobca v konaní nepreukázal svoje tvrdenie, že závet nie je napísaný a podpísaný vlastnou rukou poručiťky. Na preukázanie tejto skutočnosti žalobca v žalobe, jej doplnení a ani v úvode prvého pojednávania nepredložil a ani neoznačil žiaden dôkaz. Až v závere prvého pojednávania navrhol znalecké dokazovanie z oblasti písmoznalectva. Hoci súd uvedený návrh pripustil, žalobca nezložením preddavku na tento dôkaz zapríčinil to, že vykonaný napokon nebol. Súd dôvodil, že znalecké dokazovanie je v danom prípade obligatórne preddavkované keďže žalobcovi nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (o oslobodenie žalobca ani nežiadal). Predstava žalobcu, aby sa na uvedenom dôkaze finančne podieľali aj žalovaní, resp. aspoň žalovaná v 4. rade, ktorá rovnako nebola do závetu zahrnutá, nezodpovedá princípu kontradiktórnosti konania. Zo všetkých zákonných dedičov to bol iba žalobca, ktorý spochybňoval vlastnoručné spísanie a podpísanie závetu poručiťkou. Preto iba on bol nositeľom dôkazného bremena ohľadne tohto tvrdenia, ktoré však v konaní neuniesol. Naopak žalovaní v 1. až 3. rade, hoci to nebola ich povinnosť, predložili dôkazy, z ktorých je zrejмый rukopis poručiťky. Porovnaním tohto rukopisu s rukopisom na závete sa tvrdenie žalobcu o tom, že závet nenapísala poručiťka javí ako účelové.

6. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal ani to, že by poručiťka v čase spísania závetu nemala plnú spôsobilosť na právne úkony, alebo, že by v čase jeho spísania konala v duševnej poruche, ktorá by ju robila na tento právny úkon nespôsobilou. Tvrdenie žalobcu, či skôr jeho pochybnosť o duševnej spôsobilosti poručiťky, tento v konaní odôvodňoval tým, že poručiťka užívala viac liekov, ktoré mohli spôsobiť to, že si neuvedomovala čo robí, prípadne že mohla byť ovplyvniteľná. Zo žalobcom navrhnutého dôkazu, a to správy všeobecného lekára poručiťky však takýto záver nevyplýval. Naopak MUDr. Q., ktorý bol lekárom poručiťky od roku 2001, u nej nikdy, osobitne ani v roku 2014, nenadobudol podozrenie na zmenu zdravotného stavu spôsobenú duševnou poruchou a podľa lekárskeho záznamu poručiťky táto ani nikdy nebola vyšetrená pre podozrenie na duševnú poruchu. Súd preto dospel k záveru, že poručiťka bola v čase spísania závetu plne spôsobilá prejavíť poslednú vôľu o svojom majetku pre prípad smrti.

7. Ďalej konštatoval, že zákonnou podmienkou platnosti holografného závetu poručiťky nie je prítomnosť svedkov ani overenie podpisov závetcu. Z uvedeného dôvodu boli tvrdenia žalobcu o nedostatočnej identifikácii svedkov uvedených v závete a o neoverení podpisu svedkov aj poručiťky v závete bez vplyvu na platnosť či neplatnosť tohto právneho úkonu. S platnosťou či neplatnosťou závetu nesúvisia ani tvrdenia žalobcu o neexistencii zákonných dôvodov pre jeho vydedenie. Dôvody vydedenia sa vzťahujú na prípad vydedenia potomkov (§ 469a Občianskeho zákonníka), ktorým žalobca vo vzťahu k poručiťke nie je. Na dosiahnutie účelu vydedenia iných osôb než potomkov slúži práve zanechanie závetu. Nebolo preto potrebné skúmať či a akú pomoc žalobca poručiťke poskytoval. Právo zriadiť závet sa nepremlčuje a uplynutie akejkoľvek doby od vyhotovenia závetu nespôsobuje jeho zrušenie, preto je aj námietka premlčania žalobcu nedôvodná.

8. Na základe vyššie uvedeného súd dospel k záveru, že závet poručiťky S. O. zo dňa 25.3.2014 je napísaný a podpísaný vlastnou rukou poručiťky, ktorá bola na tento úkon právne spôsobilá a závet obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti. Uvedený závet je tak platným právnym úkonom a žaloba žalobcu bola preto ako nedôvodná zamietnutá.

9. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a v konaní úspešným žalovaným priznal voči neúspešnému žalobcovi, ktorého žaloba bola zamietnutá plnú náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania bude v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

10. Proti uvedenému rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, nevykonával dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcim skutočností a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a rozhodol o tom, že závet je neplatný.

11. Odvolateľ namietal postup súdu, ktorý výzvu na zaplatenie zálohy na znalecké dokazovanie vyzval iba jeho (v sume 600 €) napriek tomu, že žalobca požadoval, aby sa na týchto nákladoch podieľali všetci žalovaní - minimálne žalovaná v 4/ rade, ktorá bola taktiež vydedená. Ďalej namietal, že ošetrojúci lekár sa nevyjadril k tomu o čom sa mal vyjadriť (k liekom aké poručiiteľka brala a či tieto mohli mať vplyv na jej konanie), ale vyjadril sa k tomu či na nej videl nejakú duševnú poruchu napriek tomu, že nebol kompetentným špecialistom na duševné poruchy. Ďalej poukázal na to, že závet a listina o vydedení sú na jednej listine, ktorá je podpísaná neidentifikovateľnými svedkami pričom podmienkou platnosti listiny o vydedení je okrem iného aj podpis dvoch svedkov, ktorí musia byť identifikovateľní, aby ich nebolo možné nejako zameniť. Odvolateľ má za to, že nebol daný dôvod na vydedenie, pretože poručiiteľka nebola odkázaná na starostlivosť žalobcu nakoľko mala niekoho kto sa o ňu stará - žalovanú v 2/ rade a jej dcéru. Súd nezameral svoju pozornosť na preskúmanie platnosti závetu a listiny o vydedení, kde sú okrem iného uvedené nepravdivé údaje o pobyte žalovanej v 3/ rade - namiesto ulice A. X má byť A. X. Napokon poukázal na to, že listina o vydedení je napísaná trasľavou rukou oproti čomu podpis je napísaný energicky bez trasu a žalobcovi pripomína podpis žalovanej v 2/ rade. Ďalej žalobca namietal premlčanie závetu.

12. K podanému odvolaniu sa písomne vyjadrili žalovaní v 1., 3. a 4. rade.

13. Žalovaný v 1. rade uviedol, že poručiiteľka napísala závet vlastnou rukou, rovnako ako listinu o vydedení na základe vlastného úsudku z dôvodu, že žalobca o ňu vôbec nejavil záujem, minimálne 10 až 15 rokov napriek tomu, že býval v tej istej obci ako ona. Za nedôvodné považoval spochybňovanie posudku obvodného lekára, ktorý spolu so sestričkou poručiiteľku navštevoval doma, v poslednom čase dvakrát do týždňa.

14. Žalovaná v 3. rade navrhla, aby odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, keďže žalobca ani po podaní odvolania nepodložil svoje tvrdenia žiadnymi relevantnými dôkazmi. Poukázala na zákonnú úpravu závetu, ktorý je formou nakladania s majetkom poručiiteľa pre prípad smrti a na jeho náležitosti (obsahové a formálne). Formálne náležitosti sú všeobecné a osobitné, pričom medzi všeobecné patrí výslovnosť závetu, písomná forma, forma notárskej zápisnice, ak poručiiteľom je maloletý, ktorý dovŕši 15 rok a deň, mesiac a rok podpisu. V predmetnom konaní bolo preukázané, že závet spĺňa tieto požiadavky. Podľa žalovanej v 3. rade závet nemožno považovať za relatívne neplatný, ani za absolútne neplatný, keďže poručiiteľka bola schopná presadiť a obhájiť svoju vôľu v každej pre ňu dôležitej oblasti a aj keby bol na ňu vyvíjaný nátlak, bola schopná mu odolať. V konaní bol vykonaný aj žalobcom navrhovaný dôkaz z dôvodu jeho pochybnosti o zdravotnom stave poručiiteľky a možno vplyve liekov na jej schopnosť úsudku v čase spísania závetu, a to vyjadrenie ošetrojúceho lekára poručiiteľky. Poukázala na konanie žalobcu voči najbližším príbuzným (ktorý sa početnými žalobami od svojich sestier domáha vyplatenia absurdných finančných čiastok) a vyjadrila sa k jeho osobnosti zo svojho pohľadu (charakteru). Dôvodila, že poručiiteľka bola dobre informovaná o jeho činoch a v oblasti rozhodovania sa o svojej pozostalosti si vyvodila vlastné závery, ktoré vyústili do spísania závetu. Žalobca v tomto konaní podľa nej neunesol dôkazné bremeno. O neúčinnosti jeho námietky premlčania závetu bol poučený aj súdom.

15. Žalovaná v 4. rade poukázala na to, že návrh na vykonanie dôkazu - znaleckého dokazovania a vyžiadanie správy od ošetrojúceho lekára poručiiteľky navrhol žalobca, preto žalovaná v 4. rade považuje postup súdu prvej inštancie za súladný s CSP. Poukázala na svoje predchádzajúce vyjadrenia a uviedla, že sama nevie posúdiť, či závet je skutočne závetom napísaným vlastnou rukou poručiiteľky, rovnako nevie posúdiť jej zdravotný stav v čase spisovania závetu, avšak jednoznačne odmieta to, aby sa podieľala na trovách v súvislosti so znaleckým dokazovaním, ktoré navrhol žalobca. Zdôraznila, že dôkazné bremeno je na strane žalobcu, pričom má za to, že súd prvej inštancie sa dostatočne vysporiadal s tvrdeniami žalobcu v odôvodnení napadnutého rozsudku.

16. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. e/, f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

17. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods.1 CSP potvrdil.

18. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 21. septembra 2021 o 14.35 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 14.9.2021 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1,3 CSP.

19. Žalobca uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods.1 písm. e/, f/a h/ CSP, t.j. že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (e), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

20. K jednotlivým odvolacím dôvodom uplatneným žalobcom odvolací súd uvádza nasledovne:

21. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e/ je potrebné uviesť, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy stranami sporu. Najmä nevykoná dôkazy na preukázanie skutočností, ktoré z hľadiska hmotného práva nie sú významné a dôkazy nadbytočné, t.j. ku skutkovým okolnostiam, ktoré už boli preukázané iným spôsobom alebo sú založené na zhodnom tvrdení strán. Neúplné zistenie skutkového stavu je odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal stranou navrhnutý dôkaz, spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť. Iba samotná okolnosť, že nevykonal dôkazy stranami navrhnuté, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom. Z povahy veci vyplýva, že strana, ktorá v odvolaní uplatní tento odvolací dôvod, súčasne označí dôkaz, ktorý, hoci bol navrhovaný, nebol vykonaný a uvedie právne významné skutočnosti, ktoré hoci boli tvrdené, súd prvej inštancie nezisťoval, najmä preto, že ich nepovažoval za právne významné. Musí ísť len o skutočnosti a dôkazy uplatnené už v konaní pred súdom prvej inštancie.

22. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo.

23. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205.

24. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

25. Odvolací súd dospel k záveru, že neboli naplnené odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e/, f/, h/ CSP.

26. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné, vykonané dôkazy súd vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

27. Žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

28. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, že v konaní nebolo preukázané, že by závet nenapísala poručiiteľka vlastnou rukou, ani tvrdená nespôsobilosť poručiiteľky na tento úkon. Správne sú aj úvahy súdu o nedôvodnosti námietok žalobcu o nedostatku obsahových náležitostí závetu.

29. Súd svoje úvahy, ako dospel k svojim záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav a právne predpisy, ktoré aplikoval a odôvodnenie rozsudku dáva odpoveď na odvolacie námietky žalobcu.

30. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku, na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP) a na zdôraznenie správnosti napadnutého odvolací súd uvádza nasledovné:

31. Predmetom konania je určenie neplatnosti závetu spísaného poručiiteľkou S. O., rodenou H. dňa 25.3.2014.

32. Súd prvého stupňa správne aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré aj správne interpretoval a vyvodil z nich správne závery o právach a povinnostiach strán sporu. Súd prvej inštancie dôsledne posúdil platnosť závetu, pričom skúmal, či závet ako jednostranný právny úkon poručiiteľky spĺňa jednak všeobecné podmienky v zmysle § 35, § 37 a § 40 OZ a zároveň skúmal, či spĺňa aj špecifické podmienky podľa § 476 až § 479 OZ. Dospel pritom k správny záverom, že predmetný závet spĺňa všetky tieto náležitosti, pričom sa dôsledne vysporiadal aj s námietkami žalobcu, ktorý tvrdil, že závet nebol napísaný vlastnou rukou poručiiteľky a že poručiiteľka nebola po psychickej stránke spôsobilá tento úkon urobiť.

33. Odvolací súd aj na tomto mieste poukazuje na ustanovenia CSP upravujúce, tzv. procesné bremená, a to povinnosť tvrdenia a dôkazu. Bremeno tvrdenia spočíva v tom, že strana sporu, ktorý má povinnosť tvrdenia nesie tiež zodpovednosť za to, že sa súd skutočnú potrebnú skutočnosť dozvie. Ak toto bremeno neunesie, prejaví sa to z jeho strany negatívne na výsledku sporu. Dôkazná povinnosť je povinnosť strany sporu označiť dôkazné prostriedky k preukázaniu tvrdených skutočností. Táto spočíva v povinnosti dokazovať skutkové okolnosti predpokladané právnou normou, na základe ktorej strana uplatňuje deklarované právo. Pokiaľ dôkazné bremeno neunesie, prejaví sa to v procesnej rovine v podobe neúspechu v spore. Dôkazné bremeno vždy zaťažuje toho účastníka, ktorý má v konečnej fáze procesu dokázať pravdivosť určitého tvrdenia, ktorým odôvodňuje svoj návrh prednesený súdu.

34. V civilnom procese ďalej platí aj tzv. prejednacia zásada. Vo všeobecnosti podľa tejto zásady je záležitosťou procesných strán, aké predložia skutkové podklady vrátane dôkazov. Tvrdiť skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci a navrhovať dôkazy tieto skutočnosti podporujúce je tak výlučne vecou strán sporu a každá zo strán nesie procesnú zodpovednosť za to, že svojimi tvrdeniami vnesie do procesu skutkový materiál, ktorý bude v súlade s jej procesnými záujmami. Úspech v spore je možný len za náležitej podpory legitímnosti nároku alebo obrany prostredníctvom dôkazov, ktoré strany predložia. Súd je oprávnený založiť rozhodnutie na skutočnostiach predložených procesnými stranami, a to čo strany nepredložia nemôže brať za základ pre svoje rozhodovanie. Stranám sporu teda hrozí, pri nesplnení dôkaznej povinnosti a pri neunesení dôkazného bremena opierajúc sa o pravidlo „*iden este non este aut non probari*“ (čo nie je dokázané, neexistuje) nepriaznivé rozhodnutie vo veci samej.

35. Dôkazné bremeno je teda inštitútom procesného práva, ktoré stíha tú stranu, v ktorej záujme je, aby určitá skutočnosť rozhodná podľa hmotného práva a stranou tvrdená, bola v konaní skutočne preukázaná.

36. Podľa § 253 ods. 1, CSP ak strana v konaní navrhne vykonanie dôkazu, s ktorým sú spojené výdavky, súd jej môže uložiť povinnosť zložiť preddavok.

37. Podľa § 253 ods. 2,3 CSP ak súd ustanoví znalca a strane nebolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku, najneskôr spolu s ustanovením znalca uloží povinnosť zložiť preddavok v rozsahu predpokladaných nákladov znaleckého dokazovania. Ak strana v lehote určenej súdom preddavok nezloží, súd navrhnutý dôkaz nevykoná.

38. Kým odsek 1 citovaného ustanovenia upravuje fakultatívnu možnosť ukladania povinnosti stranám zložiť preddavok, odsek 2 tohto ustanovenia pri znaleckom dokazovaní upravuje túto povinnosť ako obligatórnu. Povinnosť uložiť strane, ktorá navrhla znalecké dokazovanie, zložiť preddavok, súd nemá iba v prípade, ak strane bolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 254 CSP (kde zhodnotil osobné, majetkové alebo sociálne pomery strany). Ak strana v lehote určenej súdom, ktorá je sudcovskou lehotou, preddavok nezloží vo výške určenej súdom, súd v zmysle tretieho odseku citovaného ustanovenia navrhnutý dôkaz nevykoná.

39. V zmysle vyššie uvedených úvah zaťažovalo dôkazné bremeno žalobcu, aby preukázal svoje tvrdenia týkajúce sa neplatnosti závetu, pretože v jeho prospech bolo preukázať skutočnosť, že závet nebol napísaný vlastnou rukou poručiťky, alebo že poručiťka nebola spôsobilá na vykonanie tohto právneho úkonu. Preto bol on stranou sporu, ktorá bola povinná zložiť súdom stanovený preddavok na znalecké dokazovanie. Nakoľko si svoju povinnosť nesplnil súd tento dôkaz nevykonal a žalobca v tomto prípade dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení neunesol.

40. Vo vzťahu k zálohe na znalecké dokazovanie nebolo možné akceptovať odvoláciu námietku žalobcu o tom, že súd mal požadovať zálohu aj od žalovaných- najmä žalovanej v 4. rade. Súd postupoval v súlade s procesným predpisom práve z dôvodu, že tento dôkaz navrhol žalobca a jednalo sa o dôkaz, ktorý mal preukázať ním tvrdenú skutočnosť, ktorá mala svedčiť v jeho prospech. Takáto povinnosť nemohla vzniknúť žalovaným v 1. až 4. rade (a teda ani žalovanej v 4. rade napriek tomu, že aj ona mala byť vydedená), nakoľko sa nejednalo o preukázanie ich tvrdení.

41. Je potrebné zdôrazniť, že ani vo vzťahu k tvrdeniu o nespôsobilosti poručiťky na vykonanie tohto právneho úkonu, žalobca neunesol dôkazné bremeno, keďže ošetrujúci lekár vo svojom stanovisku jeho tvrdenia neosvedčil. Ako nedôvodné pritom odvolací súd vyhodnotil námietky žalobcu týkajúce sa správy všeobecného lekára poručiťky, pretože tento bol ošetrujúcim lekárom poručiťky dlhodobo a poznal dobre jej zdravotný stav, na základe čoho sa vyjadril v konaní o skutočnostiach vyplývajúcich z jeho činnosti a zdravotnej dokumentácie poručiťky. V prípade ak žalobca s vyjadrením ošetrujúceho lekára nesúhlasil mal možnosť navrhnúť doplnenie dokazovania napr. inými lekáorskými správami alebo znaleckým dokazovaním - čo však neurobil.

42. Súd prvej inštancie sa správne vysporiadal aj s námietkami týkajúcimi sa obsahových náležitostí závetu, keď okrem iného správne vyhodnotil, že prítomnosť svedkov, ani overenie ich podpisov a podpisu závetu nie je podmienkou platnosti holografného závetu poručiťky.

43. Správny je aj poukaz súdu na tú skutočnosť, že dôvody vydedenia uvádzané v § 469a Občianskeho zákonníka sa vzťahujú na vydedenie potomkov, ktorým však žalobca vo vzťahu k poručiťke nie je (nebolo preto potrebné skúmať existenciu dôvodov na vydedenie).

44. Na základe vyššie uvedených úvah odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil.

45. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1,2 CSP. Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný, preto mu nevznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takýto nárok vznikol úspešným žalovaným. Odvolací súd preto priznal žalovanej v 4. rade, ktorá bola v konaní zastúpená právnom zástupkyňou nárok na náhradu trov odvolacieho konania

v plnom rozsahu. Pretože žalovaným v 1. až 3. rade preukázateľne žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými v 1. až 3. rade rozhodol tak, že stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

46. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).